

Wiadomości Zootechniczne

ROK LV (2017) NUMER 2 (293)

Państwowy Instytut Badawczy

ul. Sarego 2, 31-047 Kraków
tel. 666081176, 666081198, 666081202, fax 12 2856733
e-mail: wiad-zoot@izoo.krakow.pl internet: http://www.izoo.krakow.pl

Wydawnictwa własne IZ PIB

RADA REDAKCYJNA

Przewodniczący: prof. dr hab. Eugeniusz Herbut

Członkowie: prof. dr hab. Paweł Bielański, prof. dr hab. Robert Eckert, prof. dr hab. Ewa Hanczakowska, prof. dr hab. Józefa Krawczyk

RECENZENCI

prac zamieszczonych w numerze:

prof. dr hab. Marek Babicz, UP, Lublin
dr hab. Grzegorz Bełżecki, IFiZZ PAN, Jabłonna
dr hab. Henryka Bernacka, prof. UTP, Bydgoszcz
prof. dr hab. Zenon Bernacki, UTP, Bydgoszcz
dr hab. Rafał Bodarski, UP, Wrocław
prof. dr hab. Bronisław Borys, IZ PIB, Kraków
dr Katarzyna Fiszdón, SGGW, Warszawa
prof. dr hab. Tomasz Gruszecki, UP, Lublin
dr hab. Andrzej Junkuszew, UP, Lublin
dr hab. Tadeusz Kaleta, prof. SGGW, Warszawa
dr hab. Aldona Kawęcka, IZ PIB, Kraków
prof. dr hab. Czesław Kłoczek, UR, Kraków
dr hab. Dorota Kowalska, prof. IZ PIB, Kraków
dr hab. Dorota Lewczuk, prof. IGHZ PAN, Jastrzębiec
prof. dr hab. Roman Niedziółka, UPH, Siedlce
prof. dr hab. Roman Niżnikowski, SGGW, Warszawa
dr hab. Marek Panek, PZL, Czemiń
dr inż. Krzysztof Patkowski, UP, Lublin
dr inż. Małgorzata Piórkowska, IZ PIB, Kraków
dr hab. Katarzyna Połtowicz, IZ PIB, Kraków
dr hab. Andrzej Rychlik, prof. UWM, Olsztyn
dr inż. Jacek Sikora, IZ PIB, Kraków
dr hab. Katarzyna Strzelec, UP, Lublin
prof. dr hab. Jan Szarek, emeryt UR, Kraków
prof. dr hab. Beata Szymczyk, IZ PIB, Kraków
prof. dr hab. Jan Trela, emeryt IZ PIB, Kraków
prof. Edward Wierchoś, emeryt UR, Kraków
prof. dr hab. Jacek Wójtowski, UP, Poznań
prof. dr hab. Piotr Zapletal, UR, Kraków

REDAKCJA

Redaktor naczelny: mgr Danuta Dobrowolska
Sekretarz redakcji: mgr Bogusława Krawiec
Tłumaczenie na jęz. ang.: mgr Jerzy Pilawski
Redaktor graficzny: mgr Bogusława Krawiec
Skład i łamanie: Maria Makarewicz
Fot. na okładce: Koza rasy karpackiej (fot. A. Kawęcka)
Redaktor merytoryczny – „Problematyka metody *ex situ in vitro*”: dr inż. Jacek Sikora

Redakcja informuje, że wersja drukowana czasopisma jest wersją pierwotną

Drukowano w Zespole Wydawnictwa i Poligrafii Instytutu Zootechniki PIB (2017). Nakład 550 egz.

Droży
Czytelnicy

Problematyka metody *ex situ in vitro*

Zagrożenia bioróżnorodności fauny i flory są bezpośrednio związane z ekspansywną działalnością człowieka na polu wykorzystywania roślin i zwierząt do produkcji żywności dla stale powiększającej się populacji ludzi. Intensyfikacja rolnictwa i hodowli zwierząt gospodarskich w XX w. doprowadziła do wyeliminowania lub drastycznego ograniczenia liczebnego wielu ras zwierząt hodowlanych. Problem ten został zdiagnozowany przez FAO jako zagrażający bioróżnorodności, czemu dano wyraz w rezolucjach, a także światowych programach uchwalonych w Rio de Janeiro czy Interlaken.

Na wysunięte postulaty ochrony bioróżnorodności i zasobów genetycznych odpowiedziała w 1996 r. także Polska, będąc w gronie 168 państw, którym na sercu leży zachowanie w naturalnej hodowli, przy prowadzeniu intensywnej produkcji żywności starych ras zwierząt gospodarskich, często występujących tylko na niewielkich obszarach kuli ziemskiej.

Jedną z form ochrony zasobów genetycznych jest metoda *ex situ in vitro*, czyli utworzenie banków materiałów biologicznych, w których przetrzymywane są w ciekłym azocie materiały biologiczne, takie jak: nasienie, zarodki czy oocyty, pochodzące od ras zagrożonych wyginięciem. Instytut Zootechniki PIB, realizując od 13 lat wyznaczone przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zadania dotyczące ochrony ras zagrożonych metodami *in situ* rozpoczął, wraz z uruchomieniem w 2014 r. Krajowego Banku Materiałów Biologicznych, działania związane z tworzeniem kolekcji materiału biologicznego pochodzącego od utrzymywanych na terenie kraju gatunków i ras zwierząt hodowlanych zagrożonych wyginięciem.

Na łamach niniejszego czasopisma zaprezentowano działalność Krajowego Banku Materiałów Biologicznych, jak również przykład jednego z wielu realizowanych programów ochrony *ex situ* – świń. Przedstawiono działania innych banków materiałów biologicznych w Europie i na świecie, a także inicjatywy międzynarodowe, takie jak EUGENA, których celem jest realizacja współpracy w tym zakresie.

Tematyka wypartych z hodowli lub uznanych za wymarłe ras to kolejna część obecnego numeru *Wiadomości Zootechnicznych*. Na przykładzie zaprezentowanych prób restytucji trzech ras kóz, hodowanych na terenie naszego kraju jeszcze na początku XX w. (karpackiej, kazimierzowskiej i sandomierskiej), możemy prześledzić działania, które doprowadziły do odzyskania wyrugowanych ras i zapoznać się z wstępnymi wynikami badań tych odtworzonych, na razie skromnych liczebnie populacji.

W ostatniej partii artykułów poświęconych stosowaniu metody *ex situ in vitro* znajdują Państwo wiele informacji dotyczących małych przetrzymywanych, zarówno aktualnych i niestety niełatwych problemów hodowli i żywienia kóz mlecznych w Polsce, jak też problematyki owczarskiej skupiającej się na zdrowotności i walorach mięsa owczego, poprawie opłacalności produkcji czy propozycji wykorzystania omawianych gatunków w gospodarstwach agroturystycznych.

Jacek Sikora

Czasopismo indeksowane przez bazę danych: PBN, Agro, Arianta, ePNP oraz Index Copernicus

WARUNKI PRENUMERATY: Cena roczna 52,00 zł

Zapraszamy na stronę internetową czasopisma: <http://wz.izoo.krakow.pl>

Stworzenie oddzielnej strony internetowej i anglojęzycznej wersji czasopisma finansowane w ramach umowy Nr 774/P-DUN/2017 ze środków Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego przeznaczonych na działalność upowszechniającą naukę.

